

Instytut Pamięci Narodowej

<https://ipn.gov.pl/pl/100-bohaterow-na-100-le/105272,Teresa-Jadwiga-Grodzińska-ur-20-grudnia-1899-w-Jaszowicach-pow-Radom-zm-1-wrzesn.html>
02.03.2026, 12:34

Teresa Jadwiga Grodzińska (ur. 20 grudnia 1899 w Jaszowicach, pow. Radom, zm. 1 września 1920 w Czartowicach, pow. Hrubieszów) – sanitariuszka.

W dniu 22 VIII 1920 podczas wycofywania się II batalionu 4 pp Leg. z zajmowanych we wsi Gródek na wschód od Hrubieszowa pozycji sanitariuszka Grodzińska Teresa, pełniąc podówczas służbę przy 5 kompanii 4 pp Leg. szła między ostatnimi z wycofujących się żołnierzy, przystawała przy rannych opatrując ich i przeprowadzając przez mostek na rzece Huczwie ostrzeliwany przez 3 nieprzyjacielskie karabiny maszynowe. Spokojem, odwagą i swoim poświęceniem wzbudziła podziw i uznanie wszystkich oficerów i żołnierzy. W dniu 1 IX 1920 r. w czasie rozbicia 4 pp Leg. przez jazdę Budionnego pod Hrubieszowem przy opatrywaniu rannych została zabrana do niewoli i zamordowana w okrutny sposób przez kozaków we wsi Czartowicach pod Hrubieszowem. Po ponownym zajęciu Hrubieszowa przez nasze wojska lekarz II batalionu 35 pp WP na skutek opowiadań ludności cywilnej o śmierci wymienionej sanitariuszki, kazał zwłoki pokaleczone do niepoznania odkopać i po zrobieniu zdjęcia fotograficznego odesłać do Dowództwa 9 Dyw. Piech. WP, stojącego podówczas w Chełmie. (Wniosek na odznaczenie *Virtuti Militari*, 11 września 1920)

12.08.2020

W 1918 ukończyła Gimnazjum Żeńskie im. Marii Gajl w Radomiu, gdzie działała w harcerstwie, a od 1915 w tajnej Organizacji Młodzieży Narodowej. Później uczyła się w Szkole Ogrodniczej w Warszawie. Wiosną 1920 przerwała naukę i rozpoczęła pracę pielęgniarki w Szpitalu Ujazdowskim. 10 lipca tr. wstąpiła do Wojska Polskiego pełniąc służbę w kompanii sanitarnej 1 Brygady Jazdy. Od 9 sierpnia 1920 sanitariuszka 5 kompanii II batalionu 4 Pułku Piechoty Legionów, z którą uczestniczyła w walkach aż do bohaterskiej śmierci w rejonie Hrubieszowa. Początkowo pochowana w Chełmie, 18 października 1920 ekshumowana do rodzinnego grobowca na radomskim cmentarzu przy Trakcie Starokrakowskim (obecnie ul. Bolesława Limanowskiego).

Bibliografia

CAW, Kol. VM, Teresa Grodzińska, I.482.73-6828; *Kawalerowie Virtuti Militari 1792-1945*.
Słownik biograficzny, t. II, 1914-1921, cz. 2, red. B. Polak, Koszalin 1993, s. 63, 64; *Słownik biograficzny kobiet odznaczonych Orderem Wojennym Virtuti Militari*, t. I, red. E. Zawacka, Toruń 2006, s. 229, 230.

[Poprzedni Strona](#)
[Następny Strona](#)

Teresa Jadwiga Grodzińska